

Okruczy mądrości

II

Ks. Ryszard Koper

Ks. Ryszard Koper

OKRUCHY mądrości

II

Ilustracje:

Gustawa Dore

„Pismo święte Starego i Nowego Testamentu podług łacińskiej Wulgaty”

Skład i opracowanie graficzne:

Dariusz Krajewski

Korekta:

Magdalena Łakuta

© Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, 2011

© Ks. Ryszard Koper

ISBN 978-83-257-0353-0

Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu

27-600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 4

tel. 15 64 40 400, fax 15 832 77 87

e-mail: zamowienia@wds.com.pl, www.wds.pl

Wstęp

Świat oferuje nam wiele recept na mądre i szczęśliwe życie. Mądrość światowa ma jeden mankament – nie może przekroczyć progu śmierci. A nasza dusza jest spragniona wieczności. Chcielibyśmy, aby to wszystko, co piękne i dobre w naszym życiu, trwało wiecznie. Odnosi się to przede wszystkim do samego życia oraz miłości, która nadaje życiu najpełniejszy sens. Z tymi pragnieniami wieczności nie jesteśmy sami. Ten, który je w nas wszczepił przychodzi do nas, poucza nas oraz daje nam łaskę i moc spełnienia tych pragnień. Wskazuje drogę mądrości, która prowadzi do wiecznego spełnienia. Ta mądrość zawarta jest na kartach Pisma Świętego oraz rozsiana w świecie stworzonym przez Boga. Możemy ją odnajdywać w harmonii i porządku świata, w zdarzeniach, wewnętrznych natchnieniach, myślach, w drugim człowieku.

Niniejsza książka jest zbiorem okruchów mądrości Bożej rozsianej w świecie. Te okruchy wkomponowane w mądrość Bożą zawartą na kartach Biblii przybliżają nas i prowadzą cudowną drogą życia, które nie kończy się, ale tylko zmienia. Książka „Okruchy mądrości II” powstała w trakcie pisania trzyletniego cyklu coniedzielnych rozważań „W poszukiwaniu mądrości życia. Rok A, B, C”. Przy pisaniu tego cyklu zapoznałem się z wieloma przykładami wziętymi z życia. W książce „Okruchy mądrości II” zamieściłem przykłady wykorzystane w rozważaniach „W poszukiwaniu mądrości życia. Rok A, B, C” oraz wiele innych. Źródłem, z którego czerpałem, były własne doświadczenia, doświadczenia ludzi, z którymi pracowałem, jak też literatura oraz prasa, w przeważającej mierze anglojęzyczna. W ramach kontynuacji graficznej książki „W poszukiwaniu mądrości życia. Rok A, B, C” tu także zamieściłem ilustracje Gustawa Dore z „Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu podług tekstu łacińskiego Wulgaty”.

Dla ułatwienia korzystania z przykładów ułożyłem je tematycznie. Opracowując tematyczny spis treści, zastosowałem pewne uproszczenia, gdyż niektóre przykłady mają wymowę wielotematyczną.

Samuel rozkazuje zabić Agaga

1. Zamienić piekło w niebo

Grupa aktywistek parafialnych wracała autobusem z konferencji. Autobus na zakręcie wpadł w przepaść. W wyniku nieszczęśliwego wypadku wszystkie kobiety zginęły. Gremialnie stanęły przed bramą nieba. Św. Piotr powitał je bardzo serdecznie, przepraszając za pewne niedogodności. Otóż niebo jest przeładowane i nie ma przygotowanego dla nich miejsca. Piotr zaproponował im, aby do czasu przygotowania dla nich miejsca w niebie zamieszkały chwilowo w piekle. A że były to zgodne kobiety, gotowe na poświęcenie, bez oporów przystały na tę propozycję.

Po niedługim czasie zdenerwowany diabeł dzwoni do św. Piotra: „Piotrze zabierz jak najszybciej te kobiety z piekła”. „Nie mogę, jeszcze nie przygotowaliśmy dla nich miejsca. Ale czy to możliwe, żeby te dobre kobiety sprawiały ci kłopot?” – odpowiada Piotr. „Kłopot? Te kobiety przygotowały dla każdego zimny napój i lody. Zorganizowały bazar, sprzedaż ciasta. Brakuje im tylko kilkaset dolarów do założenia w piekle klimatyzacji. One to miejsce zamieniają w niebo” – skończył zrozpaczony diabeł („Connections”, marzec 2004).

Wiara w dobro i wytrwałość w jego realizacji są w stanie piekło zamienić w niebo.

2. Eutanazja owocem egoizmu

Holenderska minister zdrowia Els Borst-Eilers, podpisując w Wielki Piątek 2002 r. ustawę o legalizacji eutanazji, powtórzyła ostatnie słowa Chrystusa umierającego na krzyżu: „Dokonało się”. Czas i słowa wypowiedziane po uchwaleniu tej ustawy są jakby inspirowane diabelską przewrotnością. Chrystus pochyla się nad najbardziej nieszczęśliwymi i z miłości do nich oddaje swoje życie. „Po dwóch latach legalnej eutanazji w Holandii widzimy skutki przewrotnego tzw. uśmiercania z miłosierdzia: to przykrywka dla zabijania ludzi, m.in. takich, którzy cierpią na depresję. Nigdy żaden pacjent nie zgłosił się do mnie z prośbą, by mu skrócić życie, choć od ponad czterdziestu lat leczę chorych na nowotwory, a od ponad dwudziestu lat jestem kierownikiem kliniki

chirurgii onkologicznej” – mówi prof. Andrzej Kopacz z Akademii Medycznej w Gdańsku.

Z badań założyciela pierwszego w Holandii hospicjum, Polaka, dr Zbigniewa Żylicza wynika, że 80 % osób, które poprosiły o eutanazję, zmieniło zdanie, kiedy objęto je opieką paliatywną. Willy Ebbers, przełożona pielęgniarek w hospicjum Zeisterwoude, mówi, że żaden z pacjentów, którzy życzyli sobie eutanazji, a później trafili do jej ośrodka, po otrzymaniu pomocy i opieki nie ponawiał już prośby o uśmiercenie. „Kiedyś przez pół godziny rozmawiałem z nowo przywiezionym pacjentem, któremu nie chciało się żyć. Później ze łzami w oczach dziękował mi za przywrócenie mu woli życia. Po prostu wcześniej nikt z nim serdecznie nie porozmawiał” – mówi dr Żylicz.

Jednym z pacjentów prof. Łuczaka jest 39-letni chory z guzem mózgu. Praktycznie nie ma on szans na wyleczenie, więc w Holandii poddano by go eutanazji. Cieszy się on życiem mimo bólu, bo z wielkim oddaniem zajmuje się nim żona. Nie żyje w komforcie, ale żyje. Uśmiercanie takich ludzi nie ma sensu, tym bardziej, że nawet najdotkliwszy ból można już uśmierzyć. Przyczyną stosowania eutanazji nie jest więc współczucie i chęć ulżenia w cierpieniu, lecz deficyt współczucia i wygoda. („Wprost”, 28 marca 2004).

3. Prorok w swojej ojczyźnie

Wybitny malarz francuski Paul Cezanne po śmierci swego ojca usiadł przy sztalugach, aby namalować jego ostatni portret. Żona, widząc jego zamiary, skarciła go słowami: „Teraz nie czas na żarty! Jeśli chcesz, aby podobizna była udana, sprowadź prawdziwego malarza”.

Zachowując odpowiednie proporcje, możemy przyrównać to wydarzenie do sytuacji Jezusa w Jego rodzinnym Nazarecie, gdzie został odrzucony przez swoich ziomków. Wtopieni w tajemnicę Kościoła nie dostrzegamy nieraz skarbu, jakim jest obecność w nim Chrystusa.

4. Skrucha w obliczu krzyża

19 stycznia 2004 roku Matka Ashley Nicole Wilson z Richmond znalazła martwą córkę w jej pokoju. Lekarze stwierdzili śmierć przez powieszenie. Wydawało się, że dziewczyna popełniła samobójstwo. Przyczyną podjęcia tak tragicznej w skutkach decyzji miała być niechciana ciąża. Jednak 7 marca 21-letni Dan R. Leach zgłosił się na posterunek policji i przyznał się do zamordowania Ashley, którą znał od wielu lat. Zeznał, że zabójstwa dokonał, gdyż nosiła ona jego dziecko. Leach powiedział również, że do przyznania się do winy skłoniło go obejrzenie „Pasji” Mela Gibsona.

W obliczu Męki Chrystusa odkrywamy prawdę o sobie. Prawda, która staje się wezwaniem do nawrócenia i przemiany życia, nabiera wymiaru zbawiennej wieczności.

5. Pocisk z dobrym słowem

29 marca 1944 r. eskadra bombowców B-17 otrzymała zadanie zbombardowania fabryki samolotów w pobliżu Brünswick w Niemczech. Po wypełnieniu zadania bombowce zostały nagle zaatakowane przez niemieckie myśliwce. Samolot dowódcy eskadry bombowców został trafiony. Poważne uszkodzenia uniemożliwiły skuteczną ucieczkę. Na szczęście nadleciały z odsieczą myśliwce alianckie, które po odparciu ataku towarzyszyły uszkodzonej maszynie w drodze powrotnej. Z trudem, ale szczęśliwie dotarli one do swojej bazy.

Podczas naprawy członkowie załogi byli zdumieni, gdy zobaczyli w samolocie trzy nieprzyjacielskie pociski, które nie wybuchły. Okazało się, że dwa z nich nie zawierały materiałów wybuchowych, a w trzecim zamiast materiału wybuchowego znalaziono zwitek papieru, na którym było napisane: „W ten sposób chcemy wam pomóc”. Pociski były wyprodukowane w niemieckiej fabryce, gdzie pracowało wielu Czechów. I to właśnie oni uratowali życie załogi bombowca trafionego w czasie wykonywania bojowego zadania („Chicken Soup for the Soul”).

Pełne mocy słowo Boże ocala nasze życie nawet wtedy, gdy z całym impetem uderza w nas śmierć. W tym słowie jest ukryta ocalająca miłość Chrystusa.

6. Opłatek i pistolet w ręku

„W Workucie zorganizowałem Wigilię. Z nart zrobiliśmy stół, kładąc nań, co kto miał: ja – zaoszczędzony z dwóch dni przydział chleba, inni – a było nas dziesięć osób – cenniejsze produkty przysłane w paczkach od krewnych. Był też opłatek. Trzymając go w ręku, zwróciłem się do obecnych. Głos mój drżał, wszyscy ocierali łzy. I nagle otworzyły się drzwi, wszedł naczelnik łagru z pistoletem w ręku, a za nim żołnierz z karabinem.

– Co robicie?» – zapytał. Stałem naprzeciwko niego i zacząłem tłumaczyć mu obrzęd wigilijny. Wyciągnąwszy rękę, zaprosiłem do podzielenia się opłatkiem i złożenia sobie życzeń świątecznych. Sytuacja była pełna napięcia. Oto dwie wyciągnięte ręce: moja z opłatkiem i kagiebisty z pistoletem. Który z nas pierwszy opuści rękę? A jednak pierwsza opuściła się ręka z pistoletem. Naczelnik schował broń do kabury, przeprosił, że nie może przyjąć opłatka, bo jest na służbie, ale pozwolił kontynuować Wigilię. Kiedy wyszli z żołnierzem, zaintonowałem kolędę «Wśród nocnej ciszy». Następnego dnia zostałem przeniesiony z Workuty do obozu w głuchej, północnej tundrze”. (Z przemówienia kardynała Kazimierza Świątka na Kongresie Katolików Świeckich Europy Wschodniej w Kijowie).

7. „Wiara w Boga zachowała mnie przy życiu”

„Pod strażą zaprowadzono mnie do kancelarii obozu, która znajdowała się poza łagrem. Za stołem siedział major KGB. Zaczął uważnie sprawdzać bardzo grubą teczkę z moimi dokumentami. Od czasu do czasu spoglądał na mnie i kręcił głową. Wreszcie, kiedy dotarł do ostatniej strony, zapytał mnie: – Jak ty, po przejściu tego wszystkiego, zostałeś przy życiu?» To było dla niego niepojęte. Zasada KGB była jasna i jednoznaczna: dla takiego, jak ja, szkoda kuli, wykończyć powinna praca ponad ludzkie siły i okropne warunki życia w łagrze. Moja odpowiedź była zdecydowana: – Obywatelu majorze, moja niewzruszona wiara w Boga zachowała mnie przy życiu. To On ocalił mi życie. Major z wątpliwością zapytał: – A czy istnieje ten Bóg? – i pogrążył się w myślach. Stojąc pod

ścianą, bardzo gorąco się modliłem, prosząc Boga o ratunek, o zachowanie życia, o wolność. I oto major po długim namyśle jakoś życzliwie spojrzął na mnie, następnie wziął długopis i podpisał dokument, mówiąc: – Jesteście wolni. Wyszedłem z kancelarii KGB już bez konwoju, byłem naprawdę wolny. Boże, jesteś Wszechmogący, jakiz Ty jesteś dobry”. (Z przemówienia kardynała Kazimierza Świątka na Kongresie Katolików Świeckich Europy Wschodniej w Kijowie).

8. Co ludzie zrobią za pieniądze?

Grupie Amerykanów zadano pytanie, co byliby w stanie zrobić za 10 000 000 dolarów. Jedna trzecia z nich była gotowa:

- Wyrzec się swojej rodziny (25%).
- Wyrzec się swojej wiary (25%).
- Stać się prostytutką na tydzień lub dłużej (23%).
- Zrezygnować z obywatelstwa amerykańskiego (16%).
- Pozostawić małżonka (16%).
- Odmówić zeznań i przyczynić się do uwolnienia mordercy (10%).
- Zamordować nieznajomego (7%).
- Oddać dzieci do adopcji (3%).

(James Patterson i Peter Kim, „The Day America Told the Truth”, 1991).

9. Nie dano jej szansy

Stephen King w książce pt. „On Writing: A Memoir of the Craft” wspomina Dodie Franklin, z którą uczęszczał do tej samej szkoły. Dodie była najbardziej samotną i ośmieszaną uczennicą w klasie. Lęk i nieśmiałość malowały się na jej twarzy. Rodzice nie interesowali się ani nią, ani jej bratem. Każdego dnia Dodie przychodziła do szkoły w tym samym ubraniu: długa czarna spódnica, szare podkolanówki i niebieska bluzka. Koleżanki z klasy robiły sobie z niej żarty, na początku poza jej plecami, a później w jej obecności. Tym kpinom towarzyszyła nieskrywana niechęć. Życie Dodie stało się prawdziwym piekłem.

Po feriach bożonarodzeniowych Dodie wróciła do szkoły całkiem odmieniona. Ubrana była w kolorową krótką spódniczkę, zamiast niemodnych podkolanówek miała pończochy, a starą niebieską bluzkę zamieniła na elegancki wełniany sweter. Zmieniła także fryzurę. Była to całkiem inna dziewczyna. Zmianę można było zauważyć na jej twarzy i w zachowaniu.

Jednak zmiana stroju, fryzury, sposobu bycia nie zmieniły nastawienia do niej jej koleżanek. Szydziły z niej jeszcze bardziej. King pisze: „Koleżanki zaszufładowały ją do pewnej kategorii i nie miały zamiaru tego zmieniać, co więc jej starały się ją ukarać za jej próby wyrwania się z tego zaszufładowania. Kilka razy miałem wspólne zajęcia z Dodie i miałem okazję oglądać na własne oczy, jak ta dziewczyna staczała się ku wewnętrznej ruinie. Widziałem, jak umierał uśmiech na jej twarzy, widziałem, jak traciła w oczach błysk radości. Pod koniec dnia stała się taką, jaką była przed Bożym Narodzeniem. Z bólem i smutkiem na twarzy, jak widmo, lękliwie przemykała się korytarzem, mocno przyciskając książki do piersi”.

Przygaszona wewnętrznie, codziennie ubierała się w „nowe” ubranie, aż wypłowiło i stało się przygnębiająco podobne do tego „starego”. Tego obrazu dopełniała zaniedbana fryzura. Wyśmiewanie się i dokuczanie wróciło do przedświątecznego poziomu. King pisze: „Dodie próbowała przeskoczyć barierę dzielącą ją od innych, lecz koleżanki nie pozwoliły jej na to, zepchnęły ją do jej poprzedniego stylu życia. Życie wróciło do normy”.

Chrystus nawet największemu grzesznikowi daje szansę rozpoczęcia życia od nowa. Taką szansę daje każdemu z nas, jednak pod warunkiem, że my nie odmawiamy tej szansy bliźniemu.

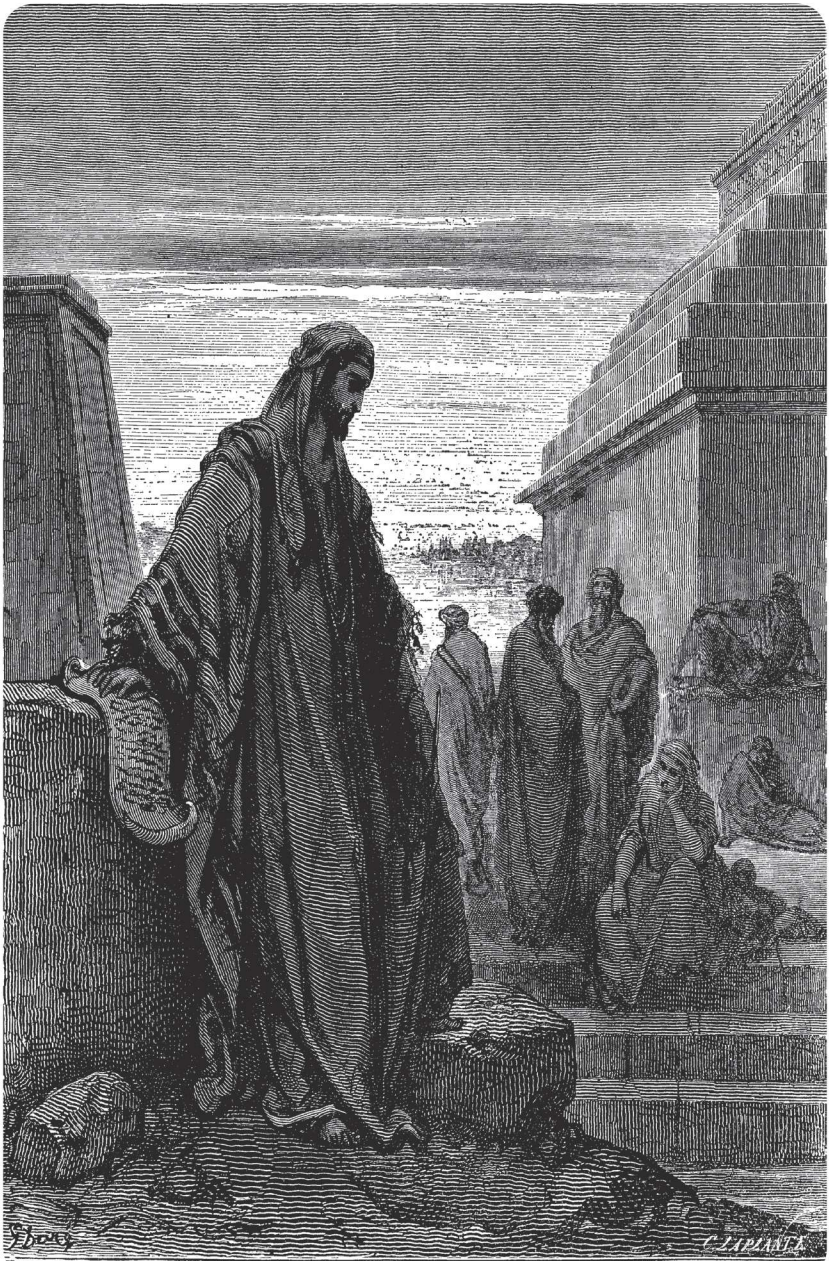
10. Kapłani na „Titanicu”

Historię największego i najbardziej luksusowego statku pasażerskiego „Titanic” wielu z nas zna bardzo dobrze z filmu pod tym samym tytułem. 15 kwietnia 1912 r. statek, uważany za niezatapialny, zderzył się z górą lodową. W niedługim czasie pogrążył się w lodowatej wodzie Atlantyku. Życie straciło wtedy 1515 osób. Było wśród nich trzech kapłanów, których postawa w tym krytycznym momencie zasługuje na uwagę.

Ks. Jozuas Montvilla, z pochodzenia Litwin, ukończył seminarium duchowne w Sejnach. Przez pewien czas współpracował z katolickimi gazetami w Sejnach oraz wykonywał ilustracje do książek katolickich. Zagrożony aresztowaniem przez władze carskie zdecydował się na emigrację do Stanów Zjednoczonych, aby tu pełnić posługę duszpasterską. Po przybyciu do Anglii dalszą podróż odbywał wspomnianym statkiem. Tej fatalnej nocy był na pokładzie i pomagał pasażerom zająć miejsca w łodzi ratunkowej. Jeden z ocalonych powiedział: „Młody litewski kapłan Jozuas Montvilla do końca pozostał na służbie swemu powołaniu”. Proponowano mu miejsce w łodzi ratunkowej, ale odmówił. Pozostał ze zrozpaczonymi pasażerami na pokładzie. Dodawał im odwagi, pocieszał, jednał z Bogiem. Razem z nimi utonął. Jego ciała nie odnaleziono.

Innym kapłanem był niemiecki dominikanin, ojciec Joseph Benedykt Peruschitz. Po kolizji statku znalazł się wśród katolickich pasażerów, którym udzielał rozgrzeszenia, pocieszał ich i modlił się z nimi. Jemu także proponowano miejsce w łodzi ratunkowej. Nie skorzystał jednak z tej możliwości. Pozostał z wiernymi aż do końca. Jeden z uratowanych mówił, że widział ojca Josepha tuż przed zatonięciem statku, jak z wiernymi odmawiał różaniec. Jego ciała nie odnaleziono.

Trzecim kapłanem był ks. Thomas Roussel Davids Byles, który wcześniej przeszedł z anglikanizmu na katolicyzm i został katolickim księdzem. Jego młodszy brat, który także przeszedł na katolicyzm, wyemigrował do Ameryki i zamieszkał w Brooklynie (Nowy Jork). Tutaj też miał się odbyć jego ślub, na który zaprosił swego brata. Ks. Thomas odbywał podróż do Ameryki na pokładzie „Titanica”. W krytycznym dniu odprawił dwie Msze św. – jedną dla pasażerów drugiej klasy i drugą dla pasażerów trzeciej klasy. Pasażerowie trzeciej klasy byli ludźmi biednymi, bez wykształcenia, którzy za chlebem emigrowali do Ameryki, większość z nich po raz pierwszy podróżowała statkiem. Po zderzeniu się statku z górą lodową ks. Thomas natychmiast udał się do pasażerów trzeciej klasy. Ocaleni pamiętają, jak wskazywał wyjście z dolnych pokładów, spowiadał i modlił się z przerażonymi pasażerami. Proponowano mu miejsce w łodzi ratunkowej. On jednak postanowił pozostać do końca z wiernymi. Utonął razem ze statkiem. Jego ciała także nie odnaleziono („The Priest”, kwiecień 2004 r.).

Prorok Daniel

11. Lalka z soli

Mała lalka z soli zapragnęła poznać świat. Pewnego dnia zatrzymała się nad brzegiem morza. „Kim ty jesteś?” – zapytała dziewczynka. „Dotknij mnie, a wtedy dowiesz się, kim jestem” – odpowiedziało morze. Lalka z ciekawością włożyła do wody stopę. A gdy wyciągnęła nogę z powrotem, zobaczyła, że nie ma palca. „Coś ty mi zrobiło?” – krzyknęła lalka. „Aby mnie poznać, musisz dać coś z samej siebie” – odpowiedziało morze.

Solna dziewczynka rozumiała, że jeśli naprawdę chce poznać morze, musi oddać więcej samej siebie. A zatem zanurzyła nogę ponownie. Po chwili noga znikła aż do kostki, ale ku swemu zaskoczeniu lalka zauważyła, że czuje się z tym bardzo dobrze. Zaczęła zatem coraz głębiej zanurzać się w morzu, tracąc z siebie coraz więcej i więcej. Im więcej jej ubywało, tym bardziej rozumiała morze. A gdy fala rozpuściła jej ostatnią cząstkę, uradowana krzyczała: „Teraz już rozumiem, czym jest morze. Morzem jestem ja”. (Elaine MacInnes, „Zen Contemplation for Christians”).

Jesteśmy Kościołem, Mistycznym Ciałem Chrystusa. Miłość ofiarna, która potrafi ponosić ofiary dla Boga i bliźniego jest jedyną drogą, aby tę rzeczywistość zrozumieć i odczuwać radość jedności.

12. Kto stworzył świat?

Naukowiec, obnoszący się ze swoim ateizmem, odwiedził sławnego astronoma, w którego pracowni zobaczył model układu słonecznego. Był zauroczony, widząc, jak Słońce i wszystkie planety precyzyjnie poruszają się po swoich orbitach. „To wspaniałe dzieło, kto je zbudował?” – zapytał uczony. „To nie jest takie ważne” – padła odpowiedź. Naukowiec nie dał za wygraną, nalegał dalej: „Powiedz mi, kto zbudował ten model?” „Nikt go nie zbudował, on po prostu powstał sam z siebie” – odpowiedział z lekką ironią astronom. Uczony uświadomił sobie, że astronom kpi z niego, i zirytowany powiedział: „Stoisz sobie ze mnie żarty.” „Jak bardzo jesteś nierozsądny – odpowiedział astronom. – Nie możesz uwierzyć, że ten mały model układu słonecznego powstał sam z sie-

Spis treści

Wstęp	3
1. Zamienić piekło w niebo	5
2. Eutanazja owocem egoizmu.	5
3. Prorok w swojej ojczyźnie.	6
4. Skrucha w obliczu krzyża	7
5. Pocisk z dobrym słowem	7
6. Opłatek i pistolet w ręku.	8
7. „Wiara w Boga zachowała mnie przy życiu”	8
8. Co ludzie zrobią za pieniądze?	9
9. Nie dano jej szansy	9
10. Kapłani na „Titanicu”	10
11. Łalka z soli	13
12. Kto stworzył świat?	13
13. „Jestem dumny, że jestem ojcem”	14
14. Współczesny Dekalog	14
15. Wszyscy zostaniemy katolikami	15
16. „Zostaw mnie na drugie życie”	15
17. Dziękczynienie w cierpieniu	16
18. Niedokończona budowla	16
19. Wznieś się wyżej	17
20. „Nie będę marnował czasu”	18
21. „Ktoś cię kocha”	19
22. Wygrać wieczność.	20
23. Ukryci złodzieje	21

24. Modlitwa pokory	21
25. Tygrys, Brahman i szakal	23
26. Jestem chrześcijanką	25
27. Radosna świętość	26
28. Czy zasłużyłeś na niebo?	26
29. Nocne wyznanie	27
30. „Nie płacz, Bóg nie umarł”	27
31. „Czekaj i módl się”	27
32. Dostyc mamy prezydentów, laureatów Nagrody Nobla...	28
33. Nierówność	29
34. Zaszufładowanie	30
35. Nieoszlifowany diament	30
36. „Jak mogę odzyskać wiarę?”	31
37. Ofiara godna dawcy	33
38. Mieć w życiu wizję	33
39. Uzdrawiająca moc spotkania	34
40. Dzwon nadziei	34
41. Miłość dziecka	36
42. Potrzeba przyjaźni	36
43. Ironią nie zwyciężysz prawdy	36
44. „Z Jasnej Góry wytrysnie źródło życia polskiego”	37
45. „Królestwo Boże jest otwarte dla ciebie”	38
46. Prawdziwa choinka	39
47. Bogactwo w parze z niewdzięcznością	39
48. Nie wspominaj mych grzechów	40
49. Uzdrawiająca moc przebaczenia	40
50. Ograniczeni w postrzeganiu	41
51. Paleta bożych kolorów	43
52. Słuchać serca	43
53. Nie jesteś sam	44
54. Rada dla ojca	45
55. Pokój na ziemi	46
56. Ramiona Boga	46

57. Natchniony Duchem	47
58. Nietoperze w dzwonnicy	48
59. Posądzanie	48
60. Pomyłka aborcji	49
61. Sprzeciw wobec aborcji	50
62. Rozminąć się z Bogiem	50
63. Być światłem	51
64. „Bo jestem pijany, panie władzo”	51
65. Chytra lisica	53
66. Czym jest sukces?	54
67. Ostatni w kolejce	55
68. Spotkał świętą Faustynę Kowalską	55
69. Przygotowani do ślubu	56
70. Dać chwilę radości	57
71. „Nie będę żałował, że nie spróbowałem”	58
72. „Jak ci bogacze mogą jeść takie świństwo?”	58
73. Męka Karola Wojtyły	59
74. „Co to znaczy wierzyć?”	60
75. Doskonałość zdobywamy przez ćwiczenie	61
76. Fragment starożytnej homilii na Wielką Sobotę	61
77. Poddani próbie	61
78. Potęga wiary i modlitwy	63
79. „Ktoś jak anioł z nieba”	64
80. Uzdrawiające dotknięcie	64
81. „Czy to był cud?”	65
82. Wprowadzić w czyn naukę Jana Pawła II	65
83. Uzdrawiony przez Jana Pawła II	66
84. Znak Boży	66
85. W łodzi na drugi brzeg życia	67
86. Bronią nie zbudujesz pokoju	67
87. Miłość matki	69
88. „Matka to osoba bohaterska...”	70
89. Kasia i Tomek – w mocy Ducha Świętego	70

90. Niedotlenienie Duchem Świętym	71
91. Droga ku tajemniczym brzegom.	72
92. O przygotowaniu do śmierci	72
93. Modlitwne zachwycenie.	74
94. Spodenki myszy	74
95. „Nienawidzę go”	74
96. „Ludzkie zwierzę”	75
97. „Liczę na Ciebie, Ojcze”	76
98. „Rodzice zastępują nam Pana Boga na ziemi”	77
99. „Dziecko ma dwóch ojców”	77
100. Co myśli dziecko o swoim ojcu	79
101. Odzyskać słuch.	79
102. Uzdrowienie za wstawiennictwem Jana Pawła II	80
103. Zachować swoje życie.	80
104. Najważniejsze kazanie	81
105. Niebo	82
106. Wytrwałość we wspólnej modlitwie.	83
107. Być przygotowanym	83
108. Wybaczenie gasi ogień nienawiści	84
109. Randka w ciemno	85
110. Miejsce w sercu	86
111. Dzielić się przeżyciami.	86
112. Niezycżliwość i odwet	87
113. Napętnić się światłem	87
114. Nasza nadzieja	89
115. Bóg nie chce śmierci grzesznika	90
116. Spełnić życiową misję	90
117. Wartości królestwa niebieskiego	92
118. Myślenie o bliźnim	93
119. Wyręczanie się Bogiem.	93
120. Sprawiedliwy układ	95
121. Przywłaszczyć sobie wszystko	96
122. Płacz przy narodzeniu, radość przy śmierci	96

123. Darowane życie	97
124. Pomocna obecność „	98
125. Wezwanie do czujności	98
126. Każdy krok decyduje o całym życiu	99
127. Cierpienie z Chrystusem rodzi nowe życie	100
128. Stać się człowiekiem żywej wiary	101
129. Zakłamy świat	101
130. Moc przezwyciężenia zła	103
131. Samobójczy wyścig	104
132. Najlepszy prezent bożonarodzeniowy	104
133. Czy wierzysz, że Chrystus zamieszkał wśród nas?	105
134. Ocalająca moc zaufania	106
135. Prawdziwa władza	106
136. Usłyszeć Boga	106
137. Rozpoznać matkę	107
138. Dwa oblicza cudu	108
139. Elixir miłości	109
140. Pomnik wiary	111
141. Lepiej widzieć	111
142. Nauczanie papieskie zza grobu	112
143. „Widzę moje dziecko we śnie”	112
144. Do Boga należy ostatnie słowo	112
145. Tajemnice obrazu Matki Bożej z Guadalupe	113
146. Dostrzec swoje niedoskonałości	114
147. Głuchota na Boga	114
148. Małżeństwo według „zakonnej reguły”	115
149. Wiara czyni cuda	115
150. Prośba o błogosławieństwo	116
151. Bolesne wydarzenie wykorzystać ku dobremu	117
152. Owoc zawierzenia św. Judzie Tadeuszowi	117
153. Ostatni punkt naszego życia	119
154. Bardziej zainteresowany losem duszy	121
155. Koniec świata	121

156. Być gotowym	122
157. Najlepsze wykorzystanie czasu	122
158. Radosne oczekiwanie przyjścia Zbawiciela	123
159. Tragedia dzieci z rozbitych małżeństw	124
160. Jak czcić ojca i matkę swoją?	124
161. Jak wychować przestępcę?	125
162. Dzieci ważniejsze niż firma	125
163. Godność królewska	126
164. Spojrzenie na Boga	127
165. Sprzedajemy tylko nasiona	127
166. Jan Chrzciciel w supermarkecie.	129
167. Szukanie radości.	129
168. Królewska miłość	130
169. Z Maryją w obliczu śmierci	131
170. Adwentowa opowieść	131
171. Zaproszenie głównego gościa	132
172. Gdzie nie można znaleźć radości	132
173. Bóg stał się nam bliski	133
174. Źródło rodzinnego szczęścia	134
175. Właściwe wykorzystanie czasu	134
176. Rozpoznać przychodzącego Boga	135
177. Pocałunek Boga	136
178. Wzrastanie w Bogu	136
179. Brak miłości gorszy niż rak	137
180. Wierność Prawu Bożemu	139
181. Zazdrość	140
182. Miłość zmienia świat	141
183. Upokorzona pycha	142
184. „Wyplłyn na głębiej”	142
185. „Pan kiedyś stanął nad brzegiem”	143
186. Kościół umacnia wiarę	144
187. Szukanie idealnego człowieka.	145
188. Scenariusz zbawienia	146

189. Drogi życia	146
190. Uzdrawiająca moc miłości	146
191. „Boże daj, aby jej ręce ozłociały”	149
192. Podstęp pokusy	149
193. Igranie z pokusą	150
194. Pokusa i silna wola	151
195. „Usuń najpierw belkę ze swego oka”	152
196. Subiektywność osądów	152
197. Martwa wiara	153
198. Wierz i rób, co do ciebie należy	153
199. Zaufaj wbrew rozsądkowi	154
200. Owoc naszego życia	154
201. Wartość człowieka	155
202. Przebudź się	155
203. Synu, wróć	156
204. Istota przypowieści o marnotrawnym synu	156
205. W Bogu moc wybaczenia	157
206. Wybaczenie uwalnia nas od trucizny rozgoryczenia	159
207. Zwycięstwo przez wybaczenie	159
208. Cierpienie częścią naszego życia i zbawienia	160
209. Wartość życia w cierpieniu	160
210. Dojrzewanie przez cierpienie	161
211. Cierpienie w odkrywaniu powołania	161
212. Cierpienie umacnia w przeciwnościach	162
213. Boża opieka	162
214. „My chcemy Boga”	163
215. Niepewni następnego spotkania	165
216. Szanuj niedzielę	165
217. „Dlaczego oni ją zasypują?”	166
218. Wielki akt wiary i nadziei	166
219. „O Chryste, o Chryste, przybądź szybko”	167
220. Uzdrowienie za wstawiennictwem	167
św. Faustyny Kowalskiej	167

221. Uzdrawienie za wstawiennictwem	169
Sługi Bożego Jana Pawła II	169
222. Świadek cudów Jana Pawła II	169
223. Nie zabijaj, ale pomóż	171
224. „Otrzymałem łaskę wiary”	171
225. Dorastanie w wierze	172
226. Dostrzec Dobrego Pasterza	173
227. Boży instynkt	173
228. Zmylić w miłości	174
229. Miłość do „zielonej karty”	175
230. Ułomna miłość	175
231. Kazanie o prawdziwej miłości	176
232. Prawdziwy pokój	177
233. „Ja jestem przy tobie”	177
234. Gdzie jest niebo?	179
235. Niebo w bliskości Chrystusa	180
236. Obraz Boga na własne podobieństwo	180
237. Karykatura Boga	181
238. W ciszy usłyszysz Boga	181
239. Ojcowskie błogosławieństwo	182
240. Odczuć Bożą miłość	183
241. Spragnieni miłości	183
242. Głód Eucharystii	184
243. Szczęście posiadania Jezusa	185
244. Sprawiedliwość śmierci	185
245. Nie na tej drodze do zwycięstwa nad śmiercią	186
246. Być gotowym na zmartwychwstanie	187
247. Co to jest grzech?	187
248. Droga do przebaczenia	189
249. Prawdziwe przebaczenie	189
250. Ręka ojca	190
251. Szukanie jedności	190
252. Naśladować Chrystusa	191

253. „Wziąć krzyż”	192
254. Apostolstwo uśmiechu	192
255. Ojcowska miłość	193
256. „Stracił syna”	194
257. „Za późno, miłość już przeminięła”	194
258. Przebrany za diabła	195
259. Niebieska symfonia o zbawieniu	195
260. Jesteśmy w ręku Boga	196
261. Skuteczność głoszenia Dobrej Nowiny	196
262. „Wieczność jest najważniejsza”	197
263. „Zapominamy o prawdziwej ojczyźnie”	199
264. Prawie niemożliwa miłość	199
265. Miłość otwierająca bramy nieba	200
266. Bóg przychodzi w gościnę	201
267. Chrystus odmienia życie	201
268. Przewodnik życia	202
269. Modlitwa a zdrowie	203
270. Niewysłuchana modlitwa?	203
271. Złożone ręce	204
272. Mania zakupów	205
273. Sklep zamiast kościoła	205
274. Gromadzenie skarbów dla siebie	206
275. Ubóstwo bogatych	206
276. Pajęczy jęk	207
277. „To była jego ostatnia minuta”	209
278. Do nieba przez bramkę metra	209
279. Ogień Ducha Świętego	210
280. Energia miłości	211
281. Cena prawdziwego pokoju	211
282. Bezsilność wobec śmierci	212
283. Czekanie w lodówce na wieczność	212
284. Owoc wieczności	213
285. „Na chorobę pyszałka nie ma lekarstwa”	214

286. „Wszystko w rękach Boga”	214
287. Pokora czyni człowieka wielkim	215
288. Przyznanie się do błędu wyrazem pokory	215
289. Rozpoznać swoje powołanie	215
290. Budowanie wspólnoty małżeńskiej	217
291. Zwycięstwo w przeciwnościach	218
292. Do krów podobni	218
293. Powierz Chrystusowi świat swego grzechu	219
294. Połowiczne zawierzenie Chrystusowi	219
295. Ogłupiający brzęk monet	220
296. Najważniejsze pieniądze	221
297. Wykorzeńić nałogi	222
298. Utrata prawdziwych wartości	222
299. Służyć bogactwem	223
300. Autobusem do nieba	224
301. Śmierć dochowała umowy	224
302. Dziewczyny Jezusa Chrystusa	225
303. Być świadkiem wiary	227
304. Postawa wdzięczności	227
305. Święto Dzięczynienia	228
306. Tanecznym krokiem ku zagładzie	229
307. Za co możemy być wdzięczni	230
308. Teraz modlę się codziennie	230
309. „Zmarnowany dzień”	231
310. Skupienie na modlitwie	231
311. Za ciasna aureola	232
312. „To jest niesprawiedliwe”	232
313. W pokorze dostrzec wielkość Boga	233
314. Owoc pokory	234
315. „Bóg nas opuścił”	234
316. Oddała życie za dziecko	235
317. Wiara a wiedza religijna	237
318. Moc Różańca	237

319. Piekło samouwielbienia	238
320. Rzeczywistość nieba	239
321. Chcieć uwierzyć	239
322. Wyrwałość w życiu	240
323. Twarde serce	240
324. Wierność Królowi Wszechświata	241
325. Budować Królestwo Boże	242
326. Zacząć od nowa	242
327. „Ocknij się”	244
328. Ostrożność w osądzaniu	244
329. Nawiedzenie Boga	245
330. Cud w Lublinie	247
331. Moc zaufania	248
332. Nie ma takiej sytuacji, z której bym cię nie wyciągnął	249
333. Ufam ci, bo jesteś moim ojcem	250
334. Umocnienie w dobrych dziełach	250
335. Zauważyć człowieka	251
336. Rodzina przyjaznym portem	252
337. Na rodzinnym statku	252
338. Czekanie na Mesjasza	253
339. Zawierzyć swą miłość Bogu	254
340. Nie bierz tego tak poważnie	255
341. Głuchota na głos z nieba	255
342. Usłyszeć głos z nieba	257
343. Bóg żyje	258
344. Podstępność dzisiejszych herodów	258
345. Czekanie na syna	259
346. Różaniec	259
347. Na progu Nowego Roku	260
348. Cud dla nienarodzonych	260
349. O gniewie	261
350. Potęga słowa	262
351. Piękno polskiej mowy	262

352. Odnaleźć sens życia	263
353. Dziękować Panu za cudowne życie	264
354. Nieśmy miłość i pokój.	265
355. „Czy boi się pani śmierci?”	267
356. „Bóg się rodzi”	268
357. Trwanie w uporze	269
358. W szukaniu Boga rozum nie wystarczy	270
359. Powołanie do życia wiary	270
360. Ojcowie Kościoła o błogosławieństwach	271
361. Bożek bogactwa	271
362. Gdzie czeka nas pokusa?	271
363. Umarła z tęsknoty.	272
364. Najważniejsze pytania	273
365. Zdobywanie szczytów	274
366. Miłość wyraża się w czynach	274
367. Doświadczenie pustki na szczycie	275
368. Woda życia	277
369. Woda rodząca duchowe owoce	277
370. Wiara drogą do radości.	278
371. Podwójne przejrzanie.	279
372. Remanent dobra i zła	280
373. „Jestem blisko, za rogiem”	281
374. Śmierć nie może zranić	282
375. Ateizm wymaga wyjaśnienia	282
376. Trzy krzyże	283
377. Nawrócenie Emila Zoli	283
378. Pusty grób znakiem życia	284
379. Otwarcie na łaskę wiary	285
380. „Bez ciebie, mój drogi, byłbym zdechł – jak świnia!”	287
381. Dać innym nadzieję	289
382. Udział w nadziei	290
383. Kto jest twoim pasterzem?	291
384. Niedowierzenie w wierze	291

385. Budowanie pokoju	292
386. Wyjść z ciemnej kajuty życia	292
387. Miejsce dla Ducha Świętego.	293
388. Religijność wyniesiona z domu	294
389. Owiani Duchem Świętym.	294
390. Pokora obroną przed złem.	295
391. Nieść życie	295
392. Eucharystia wystarczy, aby żyć.	297
393. Konsekwencja wiary.	299
394. Jak owca bez pasterza	300
395. Ty masz głosić Ewangelię	301
396. Przewyciężyć lęk	302
397. Połowiczna wiara	303
398. Stworzeni do życia w wierze i wolności od lęku	303
399. „Mamusi, pocałuj mnie”	304
400. Akceptacja krzyża.	304
401. Ukojenie dusz	305
402. Pokorna pomoc.	307
403. Wstępowanie do nieba.	308
404. Sklep Bożego ziarna	308
405. Chwast w Królestwie Bożym	309
406. Zamienić zło w dobro.	310
407. Szukanie skarbu	311
408. Odnaleźć skarb w sobie	311
409. Zaproszenie na ucztę	312
410. Niezwykły obiad	312
411. Lekarstwo nieśmiertelności	313
412. Na skrzydłach wiary	314
413. Tropem miłości do wiary	315
414. Bramy piekielne go nie przemogą	316
415. Zło atakuje wyznawców Chrystusa	316
416. „Jezus jest sensem mojego życia”	317
417. Przez krzyż do nieba	319

418. Powołanie do dźwigania krzyża	320
419. Męczennicy	320
420. Latarnia życia	321
421. Pomnik pamięci	322
422. Modlitwa o sól i światło	322
423. „Sumienie mi na to nie pozwala”	323
424. „Wszystko w gniewie poczęte kończy się hańbą”	323
425. „Czy kochasz wystarczająco?”	324
426. „Nigdy więcej nienawiści”	325
427. „Dziękuję za ból”	325
428. Być dzieckiem Boga	326
429. Matka w niebie	327
430. Radość zbawionych	329
431. Kolory nieba	330
432. Prawa wspólnoty	331
433. „Czy zabiła ją ludzka życzliwość?”	332
434. Potęga miłości	332
435. Złączeni śmiertelną nienawiścią	333
436. Złe oko	333
437. Orzeł oskubany przez zazdrość	334
438. Najpiękniejsza panna w kościele	335
439. Żabia pycha	337
440. Przed trybunałem Bożym	337
441. Skuteczność przekazu	338
442. Zaproszeni, ale nieprzymuszeni	338
443. Spokój	339
444. Modlitwa do Stalina	340
445. Trudna miłość	340
446. Znak z nieba	341
447. „Z pomocą Bożą można stać się dobrym księdzem”	342
449. Nie rozpoznać Chrystusa	343
450. Żyj w zgodzie z Bogiem	344
451. Roztropność życia	344

452. Wierność w drobiazgach	345
453. Telegram z nieba	347
454. Bóg nas szuka	347
455. Wiedza religijna	348
456. Dzieci uczą się od dorosłych	348
457. Nawrócenie w grocie betlejemskiej	349
458. Za życia bardziej cię potrzebuję	349
459. Służba miłości	350
460. Nasze małe zwiastowania	351
461. Słowo zamieszkało wśród nas	352
462. Skąd zabawy sylwestrowe	352
463. Postanowienia noworoczne	353
464. Więcej światła	354
465. Odnaleźć gwiazdę przewodnią	354
466. Znamię Bestii	355
467. Zmaganie się dobra ze złem	357
468. Głuchota na Boże wołanie	357
469. Brak robotników w Bożej winnicy	358
470. Moc słowa	359
471. Tajemnica śmierci i cierpienia	360
472. Spokojna woda modlitwy	361
473. Żywy i martwy kościół	362
474. Prawdziwy cud	363
475. W klatce grzechu i śmierci	365
476. Ojciec	366
477. Różne widzenie	366
478. Odporność na pokusy	367
479. Wspinaczka na duchowe szczyty	367
480. Tracąc, zyskujemy	368
481. Szczęście posiadania kościoła	369
482. Miłość mocą Kościoła	370
483. Obecność w kościele	370
484. Ocalająca miłość	370

485. Najważniejsza księga	373
486. Widzieć więcej	373
487. Droga sumienia	374
488. Prawdziwa ofiara	375
489. Obraz miłości Boga	376
490. „Życie jest piękne”	376
491. Darowane życie	377
492. Przemieniać się w Chrystusa	378
493. Znak z nieba	378
494. Welon z Manoppello	379
495. Nie ma większej miłości	380
496. Wielkość w małych rzeczach	381
497. Podatny grunt dla powołań kapłańskich	383
498. Brak kapłana	383
499. Owocne życie	384
500. Miłość ofiarna	385
501. Mądre wybory	386
502. „Nie zostawię was sierotami”	387
503. Wspaniały dar	388
504. Trójca Święta zaprasza do Królestwa Bożego	389
505. O Trójcy Przenajświętszej	390
506. Co znaczy być chrześcijaninem?	391
507. Długa noc Gentlemani	393
508. Najważniejsza sprawa	394
509. Miejsce do spania	395
510. Cena proroka	395
511. Ocalająca miłość	396
512. Co za głupie zwierzę	396
513. Odpoczynek	397
514. Jak zmarnować życie?	397
515. Przegrana wojna życia	398
516. Dobry Pasterz	398
517. Więcej otrzymujemy, niż się spodziewamy	399

518. Pragnienie duchowego chleba	401
519. Brak zaufania	402
520. Widziałem piekło	403
521. Bezduszny ksiądz	404
522. Mądrość życia	405
523. Dramat zamkniętego serca	406
524. Przemienić bestię w człowieka	406
525. Głuchota na głos Boga	409
526. Kim jest dla mnie Jezus Chrystus?	409
527. Cierpienie	411
528. Święta ziemia cierpienia	411
529. Męczennik różańca	411
530. Roztrwonić miłość	412
531. Pokusa pierwszeństwa	413
532. O tolerancji	414
533. Brak tolerancji	415
534. Aby pokój zapanował	415
535. Uwierzy w niemożliwe	415
536. Obrączka wolności?	417
537. Powiedz coś miłego	418
538. Prawdziwa mądrość	418
539. Bogactwo i niebo	419
540. Znieważony krzyż	420
541. Tyłem do życia	420
542. Oślepić zewnętrznym blichтром	421
543. Przechytryć diabła	422
544. Widzący ślepcy	423
545. Poznać siebie w bliskości Boga	425
546. Być grzesznikiem	425
547. Prawdziwa mądrość	426
548. Ostatnie słowa	427
549. Niebezpieczne kalectwo	427
550. Czteropokojowe życie	428

551. Cztery pomieszczenia życia	429
553. Nie ma paktowania z szatanem	430
554. „Roznieć płomień miłości”	431
555. Prawdziwe życie	431
556. Stygmaty	434
557. Szatańskie działanie	434
558. Chrystus przy furcie klasztornej	435
559. Uwaga na kanty	436
560. Cud Eucharystyczny	437
561. Hipokryzja eutanazji	438
562. W poszukiwaniu szczęścia	438
563. Wiara a szczęście	439
564. „Siedzą, płaczą”	439
565. Druga szansa	440
566. Niekoniecznie cud	441
567. Szukać Boga	443
568. „Bóg cię ucałuje”	444
569. Zaznaczyć drogę życia	444
570. Odnaleźć Boga	445
571. Ofiara Mszy św.	446
572. Dostrzec dobro w duszy człowieka	447
573. W Bogu nadzieja	447
574. Czy pieniądze dają szczęście?	448
575. Odnaleźć człowieka	449
576. Czy zbieg okoliczności?	450
577. Być kimś	450
578. Nie ma paktowania ze złem	451
579. Rozpoznać powołanie	453
580. „Moja szansa”	454
581. Czy jest tam ktoś oprócz Boga?	454
582. Pokora	455
583. Anielska cierpliwość	455
584. Pierwsze kartki świąteczne	455

585. Wdzięczność	456
586. „Gdzie były moje prawa?”	456
587. „Byłem rabinem Rzymu”	457
588. Ucywilizować barbarzyńców i fanatyków z HBO.	458
589. To nie wypadek	458
590. Samouwielbienie	459
591. Zawsze dziękować Bogu	459
592. Modlitwa polityków	460
593. Narodziny nowego świata	461
594. Orędownictwo	461
595. Wykorzystać problem	463
596. To zapomnij, a tamto zapamiętaj	463
597. Skutki picia alkoholu	464
598. Ekumenizm	464
599. Aniołowie przy naszym boku	465
600. Złość	465
601. Ogień Ducha Świętego	466
602. Napełnieni Duchem Świętym	467
603. Tajemnica Trójcy Świętej	468
604. Moc w wierze	469
605. Niebieskie marzenia	470
606. Dlaczego cierpią sprawiedliwi?	471
607. Owocowanie	471
608. Drogami rozumu do Boga	472
609. Włosi tracą rozum	473
610. Głupiejąca Europa	474
611. Zostawił najważniejsze	474
612. Cud na rzece Hudson	475
613. Niedoceniony skarb	476
614. Skarb w drugim człowieku	477
615. Przewrotne postępowanie	478
Tematyczny spis treści	479

Niniejsza książka jest zbiorem okruchów mądrości bożej rozsianej w świecie. Te okruchy wkomponowane w mądrość bożą zawartą na kartach Biblii przybliżają nas i prowadzą cudowną drogą życia, które nie kończy się, ale tylko zmienia. Książka „Okruchy mądrości II” powstała przy pisaniu trzyletniego cyklu coniedzielnych rozważań „W poszukiwaniu mądrości życia. Rok A, B, C”. Przy pisaniu tego cyklu zapoznałem się z wieloma przykładami i ilustracjami wziętymi z życia. W książce „Okruchy mądrości II” zamieściłem przykłady wykorzystane w rozważaniach „W poszukiwaniu mądrości życia. Rok A, B, C” oraz wiele innych. Źródłem, z którego czerpałem były własne doświadczenia, doświadczenia ludzi, z którymi pracowałem, jak i też literatura oraz prasa, w przeważającej mierze anglojęzyczna. W ramach kontynuacji graficznej książki „W poszukiwaniu mądrości życia. Rok A, B, C”, tu także zamieściłem ilustracje Gustawa Dore z „Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu według łacińskiego Wulgaty”.

Autor tej książki, kapłan archidiecezji lubelskiej od roku 1991 pracuje duszpastersko w parafii polonijnej p.w. Świętego Krzyża w Nowym Jorku. Na stałe pisze w tygodniku polonijnym *Kurier Plus*. Jest autorem następujących książek, albumów i albumów-przewodników: *Ku wolności (Rok A, B, C)*, *Aby mądrzej żyć, Listy z Nowego Jorku, Nowojorskie zamyślenia, Nie ma innej ziemi obiecanej (Rok A, B, C), Okruchy mądrości, Mądrość i piękno, Drogami Meksyku do Guadalupe, Wyłynęli na głębię (Rok A, B, C), Pielgrzymka do Guadalupe, Miłość i piękno, Ogrody nadziei, Na drogach zbawienia, Świtła z Fatimy, W poszukiwaniu mądrości życia (Rok A, B, C)*. Więcej informacji o autorze i książkach: www.ryszardkoper.pl

Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu
ul. Żeromskiego 4, 27-600 Sandomierz
tel. 15 64 40 400, fax 15 832 77 87
www.wds.pl

www.ryszardkoper.pl